

Rozhodcovské konanie: Výhľad na ďalšie desaťročie

Od Lamborghini k Škode Octavia — ako sa mení medzinárodná arbitráž
a domáce rozhodcovské konanie a čo nás čaká.

MINULOSŤ

BUDÚCNOSŤ

Lamborghini vs Škoda Octavia

Lamborghini

Cena: od 250.000 Eur, od roku 2000 cca 150 ks v SR

Škoda Octavia

Cena: od 25.000 Eur, od roku 2000 cca 150.000 ks v SR

Ústredná myšlienka: od superšportu k dostupnému autu

Arbitráž prechádza premenou — od exkluzívneho nástroja pre vyvolených k bežnému, dostupnému riešeniu sporov.

„Lamborghini arbitráž“

Drahá · exkluzívna · zahalená tajomstvom · pre málokoho

„Octavia rozhodcovské konanie“

Primeraná cena · dostupná · spoľahlivá · pre každého

„Lamborghini fáza“

- Elitný a veľmi drahý spôsob riešenia sporov
- Veľké mená, dlhotrvajúce konania - *due process paranoia*
- Rozsiahle dokazovanie a vysoké trovy konania.
- Vyžaduje špeciálne „šoférske“ schopnosti — vyznajú sa v nej len zasvätení (minimálne sa tak tvária)

„Rýchla a výkonná, ale drahá a exkluzívna — supersport, ktorý si nemôže dovoliť (ani osedlať) každý.“

„Lamborghini fáza“

- Viac ako 2/3 arbitrží má hodnotu sporu 1 mil. GBP – 10 mil. GBP
- Priemerné náklady strany na spor cca 1,5 mil. GBP
- Priemerná dĺžka konania 17 – 20 mesiacov
- Vo viac ako v ¾ prípadoch boli strany zastúpené poradcami špecializujúcimi sa na arbitráž

(zdroj: *CI Arb Costs of International Arbitration Survey*, www.ciarb.org)

Q: Máme doložku na ICC súd v Paríži. Nezaplatili nám cca 50.000 Eur. Čo s tým??

A: Nič... bohužiaľ... Alebo skúsme návrh na platobný rozkaz a možno nevznesú v odpore námietku...

„Lamborghini fáza na Slovensku“

- V SR stále *terra incognita* pre väčšinu právneho trhu
- „Neviem ako to prebieha, radšej klientovi neodporučím doložku, aby som potom nemal hanbu, že neviem ako to prebieha“
- „Súdne konanie pozná každý – tam je istota“
- „Chápem výhody, ale zasa sa učiť niečo nové...“

(zdroj: rozhovory s advokátmi v rámci marketingu
Rozhodcovského súdu SAK)

„Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory? To je len pre spory medzi advokátmi, či?“

„Octavia arbitráž“

- Inštitúcie smerujú k tomu, aby bola arbitráž efektívnym a finančne dostupnejším nástrojom
- Zrýchlené konania – zjednodušené režimy
- Digitalizácia – online konania, AI
- Obmedzenie dokazovania
- Nižšie náklady pre malé spory

Ciel: arbitráž ako spoľahlivý „pracovný nástroj“ — rýchly, dostupný a bezpečne ovládateľný pre rozumného používateľa.

Porovnanie: „Lamborghini arbitráž“ vs. „Octavia arbitráž“

Kritérium	„Lamborghini“ (minulosť)	„Octavia“ (budúcnosť)
Náklady	Vysoké, ťažko predvídateľné	Nižšie, transparentné a riadené
Dĺžka konania	Dlhé konania, drahé hearingy	Zrýchlené a „highly expedited“ režimy, online hearingy
Dokazovanie	Rozsiahle, „fishing expeditions“	Cielené, obmedzené dokumenty, svedkovia a znalci
Transparentnosť	Nízka, zahalená „tajomstvom“	Vyššia predvídateľnosť, formuláre
Forma konania	„Papierová“, osobná	Digitalizácia, online pojednávania, e-nálezy
Cieľ	Miliónové spory	Aj menšie spory

Pražské pravidlá (2018) — efektívny inquisitórny model

Aktívny tribunál

Reakcia na požiadavku väčšej efektívnosti. Vychádzajú z civilnoprávneho, inquisitórneho prístupu — tribunál hrá aktívnejšiu úlohu pri vedení dokazovania a snaží sa predísť zbytočným preťahom.

Povinná case management conference

Identifikujú sa kľúčové právne a skutkové otázky a nastaví sa procesný plán.

Obmedzená produkcia dokumentov

Len konkrétne, špecificky identifikované dokumenty — proti „fishing expeditions“.

Obmedzenie svedkov

Tribunál môže obmedziť počet svedkov a spoľahnúť sa na písomné výpovede.

Iura novit curia a podpora zmieru

Tribunál môže skúmať právne otázky z vlastnej iniciatívy a pomáhať pri zmieri (aj ako dočasný mediátor).

Nové pravidlá ICC 2026

Medzinárodný rozhodcovský súd ICC prijal nové Pravidlá arbitráže, ktoré upravujú vedenie všetkých prípadov registrovaných po dátume účinnosti a nadväzujú na znenie pravidiel z roku 2021.

Zmeny predstavujú skôr zdokonalenie než revolúciu („*evolutionary rather than revolutionary*“) — posúvajú zodpovednosť k skoršiemu vymedzeniu sporu a dávajú tribunálom silnejšie nástroje na vedenie konania.

Závadzajú tzv. HEAP (*Highly Expedited Arbitration Procedures*) s cieľom ešte viac zrýchliť konania (najmä s nižšou hodnotou sporu).

1. 6. 2026

dátum účinnosti nových pravidiel

2021 → 2026

nadväznosť na predchádzajúce znenie

Front-loading

dôraz na skorú prípravu a stratégiu

Zrušenie povinného Terms of Reference

Najvýznamnejšia procesná zmena

Tribunály už nie sú povinné vydávať Terms of Reference — formálny mechanizmus „zamykajúci“ rozsah sporu sa ruší. Rozsah sporu vyplýva z úvodných podaní a z prvého procesného príkazu (PO I).

Praktické dôsledky

- Nároky a obrana musia byť jasne vymedzené už od začiatku.
- Rastie význam prvej case management conference (CMC) a POI.
- Náklady na úvodnú procesnú fázu sa môžu znížiť.
- Neskoré zmeny alebo nové nároky môžu byť vylúčené.

Dôsledok pre „Octavia“ smerovanie: jasnejší a rýchlejší štart konania, menej formalizmu, predvídateľnejšie náklady.

Dôraz na zrýchlenie konania

USD 4 mil.

Vyšší limit pre expedited

Limit pre automatické zrýchlené konanie sa zvyšuje z 3 na 4 milióny USD — pod tento režim spadne viac sporov.

3 mesiace

HEAP režim

Nový *Highly Expedited* režim umožní pri dohode strán rozhodnúť spor približne do troch mesiacov od CMC.

Early determination

Rýchle odmietnutie

Tribunál môže promptne odmietnuť zjavne neopodstatnené nároky alebo námietky mimo svojej právomoci.

Tieto zmeny priamo smerujú k lacnejšiemu a rýchlejšiemu riešeniu menších a stredných sporov — k „Octavia“ arbitráži.

Digitalizácia a procesný manažment

Elektronická komunikácia

Väčší dôraz na elektronické podania a digitálnu komunikáciu (čl. 3 ods. 1).

Elektronický podpis nálezov

Nálezy možno podpisovať elektronicky, ak to okolnosti dovoľujú (čl. 38 ods. 1).

ICC Case Connect

Podpora centralizovaných platforiem na správu prípadov.

Flexibilnejšie lehoty

Reálnejšia lehota na final award nahrádza zriedka dodržiavanú 6-mesačnú (čl. 34).

Skorá case management conference

Tribunál včas nastaví harmonogram a rozsah dokazovania.

Tribunal secretaries

Formálne uznanie úlohy a požiadaviek na tajomníkov tribunálu (čl. 44).

VIAC — Viedenské pravidlá

Pojednávania osobne aj na diaľku

Vienna Rules výslovne umožňujú vedenie pojednávaní prezenčne aj prostredníctvom videokonferencie.

Elektronická komunikácia

Podpora elektronickej komunikácie počas celého konania.

Elektronické doručovanie nálezov

V určitých situáciách možno nálezy doručovať elektronicke, ak papierové vyhotovenie nie je účelné.

Cieľ úprav: znížiť náklady a zrýchliť konanie bez výrazného zníženia štandardu „fair trial“ a „right to be heard“.

Spoločné trendy: ICC · VIAC · Pražské pravidlá

Všetky úpravy spája snaha znížiť čas a náklady konania a urobiť ho predvídateľnejším.

Zrýchlené režimy

Expedited a „highly expedited“ konania pre vhodné spory.

Obmedzenie dokazovania

Cielené dokumenty, menej svedkov, kratšie pojednávania.

Digitalizácia

Elektronické podania, online pojednávania, e-nálezy.

Aktívny procesný manažment

Tribunál riadi harmonogram a rozsah konania od začiatku.

Kľúč: spojiť rýchlosť, dostupnosť a predvídateľnosť — to robí z arbitráže „Octaviu“.

Slovenská arbitráž — výzvy a príležitosti

Výzvy

- Priblížiť sa štandardu medzinárodných inštitúcií v procesnej efektívnosti
- Zvýšiť transparentnosť a predvídateľnosť rozhodovacej praxe
- Prekonať reputačné dedičstvo z obdobia tempa
- Edukovať právne prostredie

Príležitosti

- Výraznejšie využitie arbitráže v B2B menších sporoch
- Zníženie nákladov a zrýchlenie konania podľa medzinárodných trendov
- Digitalizácia a zrýchlené režimy ako konkurenčná výhoda voči súdom

Arbitráž ako „Octavia“ — a ako sa k nej dostať

Spolahlivý, dostupný pracovný nástroj riešenia sporov: rýchlejšie konania, primerané náklady, jednoduchšie pravidlá a širšie využitie naprieč typmi sporov a veľkosťou subjektov.

1

Využívať zrýchlené režimy

Implementovať expedited a „highly expedited“ procedúry tam, kde je to vhodné.

2

Digitalizovať konanie

Elektronická komunikácia, online pojednávania a platformy na dokumenty.

3

Vzdelávať používateľov

Edukovať podnikateľské prostredie a advokátov o fungovaní arbitráže.

Arbitráž by nemala byť raritným *Lamborghini* pre zopár vyvolených, ale spoľahlivou a dostupnou *Octaviou*, ktorú vie bezpečne a efektívne „šoférovať“ väčšina rozumných používateľov.

Čím bude arbitráž rýchlejšia, dostupnejšia a predvídateľnejšia, tým väčší bude jej význam aj pre riešenie sporov na Slovensku.

Ďakujem za pozornosť.

JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb

micinsky@micinsky.com · www.micinsky.com · www.arbitration-slovakia.com